

Réttur þinn

Mikilvægar upplýsingar
fyrir erlendar konur
á Íslandi

Twoje prawa

informacje dla kobiet
obcego pochodzenia
mieszkających na Islandii

Ísenska

Pólska

Bæklingur þessi er útgefinn af Jafnréttisstofu og styrktur af Progress áætlun Evrópusambandsins. Hann er ætlaður erlendum konum á Íslandi og öðrum sem vilja fræðast um jafnrétti á Íslandi, réttindi og skyldur. Texti bæklingins er unninn af Stígamótum í samvinnu við Jafnréttisstofu, velferðarráðuneytið, Útlendingastofnun, Samtök kvenna af erlendum uppruna, lögregluna á Höfuðborgarsvæðinu, Reykjavíkurborg, Kvennaathvarfið og Fjölmenningarsetur. Prentun annarrar útgáfu var styrkt af innanríkisráðuneyti, Jafnréttisráði og Innflytjendaráði.

Önnur útgáfa 2014.

© Jafnréttisstofa

Borgum við Norðurslóð - 600 Akureyri

Sími: 460 6200 - Fax: 460 6201

Netfang: jafnretti@jafnretti.is - Vefslóð: www.jafnretti.is

Reykjavík 2014

Hönnun/prentun: Oddi, umhverfisvottuð prentsmiðja

ISBN 978-9935-428-23-3 pr. útg. ísl-pólska (2. útg.)

ISBN 978-9935-428-24-0 rafr. útg. ísl-pólska (2. útg.)

Ninjesza broszura została wydana przez Centrum ds. Równości i sfinansowana przez Progress, fundusz programu Unii Europejskiej. Skierowana jest do kobiet obcego pochodzenia zamieszkałych na Islandii oraz wszystkich zainteresowanych informacjami na temat równouprawnienia, praw i obowiązków w tym kraju. Treść broszury została opracowana przez Centrum Stígamót we współpracy z Centrum ds. Równości, Ministerstwem ds. Socjalnych i Ubezpieczeń, Urzędem Imigracyjnym, Stowarzyszeniem Kobiet Obcego Pochodzenia na Islandii, policji stołecznej, miastem Reykjavik, Schroniskiem dla Kobiet oraz Centrum Kultury i Informacji.

Inngangur

Í þessum bæklingi er að finna ýmsar gagnlegar upplýsingar varðandi íslenskt réttarkerfi og íslenskt samfélag. Upplýsingar um jafnan rétt og jafna stöðu kynja, dvalarleyfi, mansal, skilnað, forsjármál, umgengnisréttarmál, fjármál, ofbeldi í nánnum samböndum og hótanir. Hér er einnig að finna vísan í frekari upplýsingar um aðstoð, til dæmis heimilisföng, símanúmer og heimasíður ýmissa stofnana og samtaka.

Jafnrétti kynja – jafnrétti allra

Allir einstaklingar á Íslandi hafa sömu réttindi og bera sömu skyldur samkvæmt lögum. Það gildir óháð kyni, litarhætti, kynþætti, þjóðerni, uppruna, trúarbrögðum, lífsskoðunum, efnahag, ætterni, kynhneigð, fötlun og stöðu að öðru leyti. Í því felst réttur til að ráða yfir lífi sínu og líkama, til að afla sér tekna og skylda til að sjá fyrir fjölskyldu sinni, annast börn sín og taka þátt í samfélaginu.

Karlar og konur eru jafningjar, líka í hjónabandi.

Fjármál

Allir einstaklingar eldri en 18 ára eru fjárráða. Það þýðir að þú átt að ráða yfir þínum tekjum og eignum, getur átt bankareikning á þínu nafni sem þú ræður yfir og aðrir hafa ekki aðgang að. Þú ræður í hvaða banka þú átt reikning.

Ekki skrifa undir nein gögn án þess að hafa fengið kynningu á innihaldi þeirra frá hlutlausum aðila og þú vitir hvaða skuldbindingar felast í undirskriftinni.

Samkvæmt lögum eru launin þín lögð inn á þinn eigin bankareikning og þú átt að fá launaseðil í hvert skipti sem þú færð útborgað. Þú borgar skatta af laununum þínum og færð persónuafslátt á móti.

Wstęp

Broszura zawiera praktyczne informacje na temat islandzkiego systemu sprawiedliwości oraz islandzkiego społeczeństwa. Informacje dotyczą równouprawnienia kobiet i mężczyzn, pozwolenia na pobyt, handlu ludźmi, rozwodów, władzy rodzicielskiej, praw rodzicielskich, finansów, przemocy w związkach. Znajdują się tu również informacje, gdzie można szukać pomocy - numery telefonów i adresy stron internetowych różnych instytucji i stowarzyszeń.

Równość płci – równość wszystkich

Według islandzkiego prawa wszystkie osoby są równe niezależnie od płci, koloru skóry, rasy, narodowości, pochodzenia, wiary, poglądów na życie, statusu materialnego, dziedzictwa, orientacji seksualnej, niepełnosprawności czy pozycji społecznej. Zawiera się w tym prawo do decydowania o swoim życiu i ciele, do otrzymywania dochodów, a także obowiązek utrzymania swojej rodziny, opieki nad swoimi dziećmi i brania udziału w życiu społecznym.

Mężczyźni i kobiety są równi, również w małżeństwie.

Finanse

Wszystkie osoby powyżej 18 roku życia ponoszą odpowiedzialność finansową. Oznacza to, że każdy zarządza swoimi zarobkami i własnością, może posiadać konto bankowe na swoje nazwisko, o którym decyduje i do którego inni nie mają dostępu. Każdy decyduje o tym, w jakim banku ma konto.

Nie podpisuj się pod żadnym dokumentem bez wcześniejszego przedstawienia jego zawartości przez osobę bezstronną, żebyś wiedziała, z jakimi zobowiązaniami wiąże się jego podpisanie.

Zgodnie z prawem zarobki przelewane są na prywatne konto bankowe, a każdej wypłacie powinien towarzyszyć odcinek wypłat. Od wszystkich zarobków należy płacić podatek, ale każdemu przysługuje osobista ulga podatkowa (persónuafsláttur).

Stundum kemur fólk til landsins fyrir milligöngu annars aðila sem krefur síðan um greiðslu skuldar þess vegna, oft með háum vöxtum. Ef þú ert í þeirri stöðu skaltu leita ráðgjafar, t.d. hjá ráðgjöfum Reykjavíkurborgar eða í lögfræðiráðgjöf fyrir innflytjendur hjá Mannréttindaskrifstofu Íslands. Að gera fólk upp skuld og neyða það til að vinna upp í skuldina er dæmi um mansal.

Hjónaband

Bæði karlar og konur hafa rétt á að velja sér maka og ráða því makavali sínu. Enginn er skyldugur til að ganga í hjónaband. Einnig er leyfilegt að búa saman án þess að ganga í hjónaband. Samkynhneigðir hafa sama rétt til að ganga í hjónaband og gagnkynhneigðir. Hjónabandi fylgja ýmis réttindi s.s. samsköttun og erfðaréttur.

Hjón taka bæði ákvarðanir varðandi málefni fjölskyldunnar og hvorugt ræður yfir hinu. Þau eru framfærsluskyld við hvort annað, það þýðir að báðir aðilar eiga að leggja fram peninga til heimilisins og annars sameiginlegs kostnaðar. Ef annað hvort hjóna á ekki peninga í sérþarfir eins og lyf, snyrtivörur, föt eða annað, á hitt að leggja fram fé til þess. Framlag til heimilis þarf ekki að vera peningar, vinna á heimili eða annar stuðningur við fjölskyldu er það líka. Það hjóna sem getur lagt fram fé, skal leggja fram hæfilega fjárhæð fyrir heimilishaldi, þörfum barna og sérþörfum, miðað við getu og aðstæður.

Það er refsivert samkvæmt íslenskum lögum að neyða einhvern, hvort sem er karl eða konu, til að ganga í hjónaband. Ef þú hefur verið neydd/ur til að ganga í hjónaband eða ert að reyna að losna úr nauðungarhjónabandi, getur þú fengið ráðgjöf og aðstoð hjá Mannréttindaskrifstofu Íslands (www.humanrights.is), Kvænnaathvarfinu (www.kvænnaathvarf.is), Kvænnafræðisamtökin (www.kvænnaadgjofin.is), Fjölmenningssetri (www.mcc.is) og félagsþjónustu í þínu sveitarfélagi. Sama gildir ef þú ert beitt ofbeldi af maka þínum/sambýlismanni/kærasta. Sjá nánar kaflann um ofbeldi.

Niektórzy przyjeżdżają do Islandii z pomocą pośrednika, który później żąda za swoją pomoc opłaty; często z wysokim oprocentowaniem. Jeśli jesteś w takiej sytuacji, powinieneś szukać porady u doradców socjalnych w Reykjavik lub porady prawnej dla imigrantów przy islandzkim Centrum Praw Człowieka. Zmuszanie kogoś do odpracowania długu jest przykładem handlu ludźmi.

Małżeństwo

Kobiety jak i mężczyźni, mają prawo do samodzielnego wyboru partnera i decydują o swoim wyborze. Nikt nie jest zobowiązany do zawarcia małżeństwa. Dozwolone jest również wspólne mieszkanie bez zawierania małżeństwa. Homoseksualiści mają takie samo prawo do zawierania związku małżeńskiego, jak osoby heteroseksualne. Ze związku małżeńskiego wynikają pewne przywileje jak np. możliwość wspólnego rozliczania podatkowego i prawo do dziedziczenia.

Małżonkowie wspólnie podejmują decyzje w sprawach rodzinnych i żadne z nich nie rządzi drugim. Oboje mają zobowiązania wobec siebie, co oznacza, że oboje powinni przekazywać pieniądze na gospodarstwo domowe i inne wspólne wydatki. Jeżeli któryś z małżonków nie ma pieniędzy na własne potrzeby takie jak lekarstwa, kosmetyki, odzież lub inne, drugi powinien przekazać środki na te cele. Wkład w gospodarstwo domowe nie musi być pieniężny; może nim być również praca w domu lub inna pomoc. Ten z małżonków, który utrzymuje rodzinę, powinien dostarczać odpowiednią sumę pieniędzy na prowadzenie domu, potrzeby dzieci i potrzeby specjalne, odpowiednio do możliwości i sytuacji.

Zgodnie z islandzkim prawem karalne jest zmuszanie drugiej osoby do zawarcia małżeństwa, niezależnie czy jest to mężczyzna czy kobieta. Jeżeli zostałaś/eś zmuszona/y do zawarcia małżeństwa i próbujesz się z niego uwolnić, możesz szukać pomocy w Centrum Praw Człowieka (www.humanrights.is), Schronisku dla Kobiet (www.kvænnaathvarf.is), Poradni dla Kobiet (www.kvænnaadgjofin.is), Centrum Kultury i Informacji (www.mcc.is) oraz w Urzędzie Pomocy Społecznej w Twojej gminie. Podobnie, jeżeli doświadczasz przemocy ze strony męża/partnera/narzeczonego. Dokładniejsze informacje znajdują się w rozdziale o przemocy.

Sambúð

Á Íslandi getur fólk skráð sig í sambúð og notið ýmsa réttinda sem því fylgja s.s. samsköttun. Þegar fólk er í sambúð, þá á það hvort um sig þær eignir sem það er skráð fyrir og sameiginlegar eignir skiptast milli þeirra við slit sambúðar. Ef annar aðilinn er skráður eigandi allra eigna getur hinn gert kröfu um hlutdeild í eignamyndun á sambúðartímanum, sem þýðir að þá er metið hversu mikið hvort þeirra hefur lagt til við að mynda þær eignir sem eru til staðar við sambúðarlok. Ef framlagið hefur verið jafnt þá er líklegt að dómari úrskurði um að eignir skiptist jafnt á milli aðila. Annars skiptast eignir hlutfallslega milli aðila og byggir dómari þá úrskurð sinn á mati á þeim eignum sem aðilar áttu við upphafi sambúðar og tekjum aðila og eignamyndun á sambúðartímanum. Ef annar sambúðarmaka fellur frá þá á hinn ekki erfðarétt eftir hann.

Ef fólk í sambúð á barn eða börn saman þá er sameiginleg forsjá meginreglan við slit sambúðar eins og við hjónaskilnað. Ef ekki er samkomulag um forsjá, þarf að leita til dómstóla. Sjá nánar kaflann um forsjá.

Pungun

Ef þú átt von á barni þá ferðu í mæðraskoðun á næstu heilsugæslustöð eða heilbrigðisstofnun þar sem þú býrð, þá fyrstu venjulega í kringum 10.-12. viku meðgöngutímans. Gott er að hringja og bóka bóka tíma fljótlega eftir að þungun kemur í ljós. Ef einhverjar spurningar eru eða þörf er á ráðgjöf varðandi meðgönguna er hægt að fá viðtal fyrr við lækni eða ljósmóðir. Mæðraskoðunin er þér að kostnaðarlausu.

Ef þú verður ófrísk og vilt ekki eignast barn getur þú óskað eftir fóstureyðingu. Ef félagslegar eða læknisfræðilegar ástæður eru fyrir hendi er slík ósk samþykkt. Læknir framkvæmir fóstureyðingu á sjúkrahúsi. Konur sem vilja fóstureyðingu þurfa að ræða það við lækni og félagsráðgjafa, fylla út umsókn og fara í lækniaskoðun. Það kostar ekki neitt ef þú ert skráð í íslenska

Związek partnerski (konkubinaty)

Na Islandii można zarejestrować się w związku partnerskim. Wynikają z tego pewne przywileje, np. możliwość wspólnego rozliczania podatków. W przypadku rozwiązania związku partnerskiego, partnerzy zachowują prawo do dóbr materialnych posiadanych przed zawarciem związku, natomiast majątek nabyty wspólnie podczas trwania związku jest dzielony pomiędzy nich. Jeżeli tylko jedna osoba jest zapisana jako właściciel całego majątku, to druga osoba może domagać się podziału majątku zgromadzonego w czasie trwania konkubinatu. Zostanie wtedy oszacowany wkład każdej z osób w pozyskiwanie majątku do czasu zakończenia konkubinatu. Jeżeli wkład był równy, wtedy najprawdopodobniej sędzia zdecyduje o równym podziale majątku. W innym wypadku dobra materialne dzielone są proporcjonalnie, a sędzia orzeka swoją decyzję w oparciu o wielkość majątku, który partnerzy posiadali zawierając związek oraz na podstawie zarobków, a także stanu majątku w czasie trwania konkubinatu. W przypadku śmierci jednego z partnerów, drugi nie posiada prawa do dziedziczenia po nim.

Jeżeli partnerzy mają wspólnie dziecko lub dzieci, w momencie zerwania konkubinatu regułą jest utrzymanie wspólnej władzy rodzicielskiej, podobnie jak w przypadku rozwodu. Jeżeli nie ma porozumienia, co do władzy rodzicielskiej, należy zwrócić się do sądu. Dokładniejsze informacje znajdują się w rozdziale o władzy rodzicielskiej.

Ciąża

Jeżeli spodziewasz się dziecka, powinnaś udać się na wizytę do przychodni lub placówki zdrowia, najbliższej w miejscu zamieszkania. Pierwszy raz należy to zrobić między 10 a 12 tygodniem ciąży. Opieka związana z prowadzeniem ciąży jest nieodpłatna.

Jeżeli zaszłaś w ciążę, a nie chcesz mieć dziecka możesz ubiegać się o aborcję. Jeżeli istnieją powody społeczne lub zdrowotne, taka prośba jest spełniana. Lekarz przeprowadza zabieg aborcji w szpitalu. Kobiety, które chcą dokonać aborcji muszą omówić to z lekarzem i pracownikiem socjalnym, wypełnić podanie i przejść badania lekarskie. Jest to bezpłatne, jeżeli jest się wpisany w islandzki system zdrowotny (wpis następuje po 6 miesiącach zameldowania na Islandii lub od razu po przyjeździe, jeżeli pochodzi się z kraju EOG i przedsta-

heilbrigðiskerfið (það gerist eftir 6 mánuði með lögheimili á Íslandi eða ef þú ert EES borgari og hefur lagt fram gilt vottorð frá þínu heimalandi, t.d. E-104). Fóstureyðing skal framkvæmd eins fljótt og hægt er. Fóstureyðing er ekki framkvæmd eftir 12. viku nema í undantekningartilfellum.

Þú ræður sjálf yfir líkama þínum. Þess vegna ræður þú hvenær eða hvort þú vilt eignast barn, eða hvort þú vilt nota getnaðarvarnir til að forðast þungun. Þú getur fengið upplýsingar um getnaðarvarnir hjá þínum heimilislækni eða heilsugæslustöð.

Á meðgöngu getur ofbeldi sem er til staðar í sambandi magnast. Einnig kemur það fyrir að karlar byrja að beita ofbeldi þegar konan á von á barni. Þú getur leitað ráða og aðstoðar vegna ofbeldis hjá ljósmóður, hjúkrunarfræðingi eða lækni í mæðraskoðun.

Ofbeldi í nánum samböndum, kynferðisofbeldi, vændi og mansal

Ofbeldi er refsivert, sama hver beitir því og hver verður fyrir því.

Öllum er skylt að láta vita í síma 112 ef grunur leikur á að barn sé beitt líkamlegu, andlegu eða kynferðisofbeldi.

Nauðgun og kynferðisleg misbeiting í hjónabandi, sambúð eða ástarsambandi er refsiverð. Maki þinn á ekki rétt á kynmökum hvenær og hvernig sem stendur á, heldur aðeins ef þú vilt það líka. Sama gildir að sjálfsögðu almennt, óháð því hver beitir kynferðisofbeldinu. Stígamót (www.stigamot.is, sími 562 6868) veita þolendum kynferðisofbeldis ráðgjöf og stuðning.

Ef þú býrð við ofbeldi getur þú leitað til Kvænnaathvarfsins (sími 561 1205) eða lögreglu (sími 112). Það er mikilvægt að kalla á lögreglu og fara á Slysadeild eða til læknis þar sem öll tilvik eru skráð og það getur meðal annars skipt máli varðandi framlengingu dvalarleyfis eftir skilnað. Sjá kaflann um dvalarleyfi.

wi ważne zaświadczenie ze swojego kraju np. E-104). Aborcję należy przeprowadzić tak szybko, jak to możliwe. Jedynie w wyjątkowych przypadkach aborcje są przeprowadzane po 12 tygodniu ciąży.

Ty decydujesz o swoim ciele. Dlatego to Ty podejmujesz decyzję, kiedy i czy chcesz mieć dziecko, lub czy chcesz stosować antykoncepcję, aby uniknąć ciąży. Informacje o antykoncepcji możesz otrzymać u swojego lekarza rodzinnego lub w przychodni.

Jeżeli w związku ma miejsce przemoc, w czasie ciąży może się ona nasilić. Zdarza się również, że mężczyźni zaczynają stosować przemoc, kiedy kobieta spodziewa się dziecka. Porady i pomocy w przypadku przemocy możesz szukać w poradni dla kobiet w ciąży u położnej, pielęgniarki lub lekarza.

Przemoc w bliskich związkach, przemoc seksualna, prostytutka i handel ludźmi

Przemoc jest karalna, bez względu na to, kto ją stosuje i kto jej doświadcza.

W przypadku gdy istnieją podstawy aby sądzić, że dziecko doświadcza przemocy fizycznej, psychicznej lub seksualnej, należy o tym poinformować dzwoniąc pod numer 112.

Gwałt i wykorzystywanie seksualne w małżeństwie, konkubinacie lub związku jest karalne. Twój partner nie ma prawa zmuszać Cię do odbywania stosunków seksualnych kiedykolwiek niezależnie od okoliczności, do stosunku może dojść jedynie za Twoją zgodą. Podobnie, nikt inny nie ma prawa zmuszać Cię do odbywania stosunków seksualnych. Organizacja Stígamót (www.stigamot.is, tel. 562 6868) zapewnia doradztwo i pomoc ofiarom gwałtu.

Jeżeli doświadczasz przemocy możesz szukać pomocy w Schronisku dla Kobiet (tel. 561 1205) lub na policji (tel.112). Ważne jest, aby wezwać policję i udać się na Izbę przyjęć lub do lekarza, gdzie wszystkie przypadki przemocy są rejestrowane. Może to mieć między innymi znaczenie przy przedłużaniu pozwolenia na pobyt po rozwodzie. Dokładniejsze informacje znajdują się w rozdziale dotyczącym pozwolenia na pobyt.

Kvennaathvarfið er opið allan sólarhringinn og þar geturðu búið tímabundið ein eða ásamt börnum. Það er ekki skilyrði að þú hafir orðið fyrir líkamlegu ofbeldi, þú getur líka leitað til Kvennaathvarfsins ef þú hefur orðið fyrir andlegu ofbeldi eða hótunum um ofbeldi. Í Kvennaathvarfinu er boðið upp á viðtöl og þar færðu aðstoð við að leita til lögreglu, læknis og félagsþjónustu. Dvöl fyrir börn er ókeypis en þær konur sem geta borgað greiða smávægilega fjárhæð. Fengin er aðstoð túlks ef þess þarf.

Samkvæmt íslenskum lögum er ekki refsivert að stunda vændi, en það er refsivert að kaupa vændi og hafa milligöngu um það. Kona sem hefur verið í vændi þarf ekki að óttast refsingu. Ef bágar aðstæður einstaklings hafa leitt til þess að hann stundar vændi eða aðra kynlífsþjónustu, eða nauðungar- eða þrælavinnu og annar aðili/aðilar hagnýta sér einstaklinginn þá er það mansal. Mansal er verslun með fólk með ábata að markmiði til að svara eftirspurn t.d. eftir konum til starfa á kynlífsmarkaði.

Neyðarmóttaka vegna nauðgana

Á Íslandi eru starfræktar tvær neyðarmóttökur vegna nauðgunar fyrir fólk sem orðið hefur nauðgun, tilraun til nauðgunar eða annars kynferðisofbeldis. Önnur er í Reykjavík, á bráðadeild Landspítala háskólasjúkrahúss í Fossvogi og hin á slysideild Fjórðungssjúkrahússins á Akureyri. Best er að hringja fyrst og biðja um þjónustu hjá neyðarmóttökunum.

Hótanir

Ofbeldismenn beita oft hótunum til að kúga. Dæmi um hótanir, sem ofbeldismaður beitir gjarnan konu sína af erlendum uppruna, er að hann geti með einu símtali látið vísa konunni úr landi, ýmist með því að gefa lögreglu eða Útlendingastofnun rangar upplýsingar eða af því að hann eigi vini innan lögreglunnar eða hjá Útlendingastofnun. Önnur algeng hótun er að maðurinn fái forsjá barns þeirra eða barna vegna þess að konan sé af erlendum uppruna eða hann muni segja yfirvöldum að hún sé óhæf móðir.

Schronisko dla Kobiet jest otwarte całą dobę, możesz tam czasowo zamieszkać sama lub z dziećmi. Niekoniecznie musisz doświadczać przemocy fizycznej, pomocy w Schronisku dla Kobiet możesz również szukać, jeżeli doświadczasz przemocy psychicznej lub groźby o przemocy. W Schronisku dla Kobiet przeprowadzana jest rozmowa i można otrzymać pomoc w skontaktowaniu się z policją, lekarzem czy ośrodkiem pomocy społecznej. Pobyt dziecka w Schronisku jest darmowy. Kobiety, które dysponują środkami finansowymi, uiszczają niewielką opłatę. W razie potrzeby możliwa jest pomoc tłumacza.

Zgodnie z islandzkim prawem uprawianie prostytucji nie jest karalne, karalne jest kupowanie oraz pośredniczenie przy zakupie usług seksualnych. Oznacza to, że kobieta oddająca się prostytucji nie musi obawiać się kary. Jeżeli trudne warunki materialne danej osoby doprowadziły ją do uprawiania nierządu lub innego rodzaju usług seksualnych, wykonywania pracy przymusowej albo niewolnictwa, a strona trzecia czerpie z tego zysk materialny uznawane jest to za formę handlu ludźmi, Zgodnie z definicją handel ludźmi odnosi się do sytuacji, kiedy jedna osoba przymusza drugą do pracy dla osiągnięcia własnego zysku materialnego, między innymi przymuszanie kobiet do nierządu.

Punkt interwencji kryzysowej dla ofiar gwałtu

Na Islandii działają dwa punkty Interwencji kryzysowej do których mogą zgłaszać się ofiary gwałtu, uśiłowania gwałtu lub przemocy seksualnej innego rodzaju. Jeden z nich znajduje się w Reykjavíku przy izbie przyjęć Krajowego Szpitala Uniwersyteckiego na Fossvogur (Landspítali Fossvogur), drugi przy izbie przyjęć Szpitala Rejonowego w Akureyri (Fjórðungssjúkrahús). W celu uzyskania pomocy, zalecany jest uprzedni kontakt telefoniczny z punktem interwencji.

Groźby

Osoby stosujące przemoc często używają gróźb aby podporządkować sobie ofiarę. Na przykład mężczyzna używający przemocy wobec kobiety obcego pochodzenia może grozić, że jednym telefonem sprawi, że zostanie deportowana z kraju, lub że poda policji albo Urzędowi Imigracyjnemu fałszywe informacje lub że ma znajomych w policji albo Urzędzie Imigracyjnym. Inną powszechną groźbą jest,

Það þarf ekki að óttast hótanir eins og þessar. Hvort sem um er að ræða rétt til dvalar á Íslandi, hvort foreldra skuli fara með forsjá barna eða eitthvað allt annað sem opinberum aðilum ber að ákvarða, fara þeir eftir lögum, skoða aðstæður og atvik hvers máls fyrir sig og byggja ákvörðun sína á þeim. Niðurstaðan fer því aldrei eftir vilja eða orðum eins einstaklings.

Að taka af þér vegabréfið þitt eða önnur skilríki til þess að hefta ferðafrelsi þitt eða svo þú getir ekki gert grein fyrir þér, er refsivert.

Kæra til lögreglu

Ef þú hefur verið beitt ofbeldi og vilt kæra ofbeldismanninn þá kærir þú til lögreglu í því lögregluumdæmi sem ofbeldið átti sér stað. Lögreglu ber að hefja rannsókn á öllum kærum og hefst rannsóknin yfirleitt með því að lögregla tekur skýrslu af kæranda um atburðinn. Um leið og gefin hefur verið skýrsla hjá lögreglu um ofbeldið, tekur réttarkerfið málið að sér og rekur það og kærandi verður vitni í eigin máli. Telji lögreglan ekki efni til að hefja rannsókn eða grundvöll til að halda henni áfram, getur hún ákveðið að vísa kæru frá eða fella rannsókn niður en þá ákvörðun má kæra til ríkissaksóknara.

Í kynferðisbrotamálum er lögreglu skylt að tilnefna réttargæslumann við rannsókn kynferðisbrotamáls, óski brotþoli þess. Það má velja sér réttargæslumann og taka hann með sér til lögreglu þegar kært er. Hlutverk réttargæslumanns er að gæta hagsmuna brotþola og veita honum aðstoð í málinu. Það má líka fara fram á réttargæslumann þegar kært er ofbeldi í nánú sambandi en lögreglan metur hvort hann verði tilnefndur.

Samkvæmt íslenskum lögum máttu óska eftir nálgunarbanni eða því að maka þínum verði vísað brott af heimili ykkar, hafi hann beitt þig ofbeldi, t.d. kynferðisofbeldi, neytt þig til að gera eitthvað eða svipt þig frelsi. Með nálgunarbanni er átt við að manni er bannað að koma á tiltekinn stað eða svæði, veita eftirför, heimsækja eða setja sig með öðru móti í samband við annan mann.

że (w przypadku rozwodu) mężczyzna uzyska pełną władzę rodzicielską nad ich dzieckiem lub dziećmi, ponieważ kobieta jest obcego pochodzenia lub powie, że jest ona złą matką.

Groźby takie są bezpodstawne. W sprawach o pozwolenie na pobyt, podział władzy rodzicielskiej lub innych, decyzję zawsze podejmują władze kierując się przy tym przepisami prawnymi. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie. Wola lub słowa jednej osoby nie mają wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Pozbawienie Cię paszportu lub innego dokumentu tożsamości, w celu ograniczenia Twoich możliwości podróżowania albo uniemożliwienia Ci wylegitymowania się jest karalne.

Zgłoszenie [przypadków przemocy] na policję

Jeśli doświadczyłaś przemocy i chcesz podać na policję osobę, która jej wobec Ciebie użyła, powinnaś zgłosić to w komisariacie policji w obwodzie, gdzie doszło do zdarzenia. Policja zobowiązana jest rozpatrzyć wszystkie zgłoszenia. Dochodzenie zazwyczaj rozpoczyna się złożeniem zeznania przez osobę zgłaszającą zajście. W chwili złożenia zeznania o przemocy sprawa trafia do systemu prawnego, a zgłaszający traktowany jest jako świadek w swojej własnej sprawie. Jeżeli policja uważa że nie ma podstaw aby wszcząć dochodzenie albo je kontynuować może je odrzucić lub umorzyć. Można się jednak odwołać od tej decyzji do prokuratora. W przestępstwach na tle seksualnym policja ma obowiązek przydzielić obrońce praw ofiar, jeśli poszkodowana sobie tego życzy. Można również samemu wybrać sobie takiego obrońcę i przyjść razem z nim na policję zgłaszając sprawę. Rolą obrońcy jest dopilnowanie przestrzegania praw ofiary oraz udzielenie jej pomocy. Można się też domagać takiego obrońcy w przypadku, kiedy zgłaszana jest przemoc w bliskich związkach, ale wtedy policja ocenia czy taka osoba może zostać przydzielona. Zgodnie z islandzkim prawem możesz ubiegać się o nałożenie na partnera zakazu zbliżania się albo o nakaz opuszczenia przez partnera wspólnego mieszkania jeśli użył on przemocy, na przykład na tle seksualnym, zmusił Cię do zrobienia czegoś albo pozbawił Cię wolności. Poprzez zakaz zbliżania rozumie się, że danej osobie nie wolno pojawiać się w określonym miejscu czy okolicy, śledzić ani odwiedzać ani w żaden inny sposób kontaktować się z określoną osobą. Poprzez nakaz opuszczenia mieszkania rozu-

Með brottvísun af heimili er átt við að manni er vísað brott af heimili sínu eða dvalarstað og honum bannað að koma þangað aftur í tiltekinn tíma. Beiðni um nálgunarbann eða brottvísun af heimili skal beint til lögreglu. Lögreglustjóri getur einnig að eigin frumkvæði tekið mál til meðferðar ef hann telur ástæðu til.

Skilnaður

Þú getur fengið skilnað hvort sem maki þinn vill hann eða ekki. Oftast er fyrst gefið leyfi til skilnaðar að borði og sæng og síðan er hægt að fá lögskilnað eftir eitt ár eða sex mánuði ef hjón eru sammála um að sækja um lögskilnað þá. Hægt er að sækja um lögskilnað strax ef maki þinn hefur haldið fram hjá þér eða beitt þig eða börn sem búa á heimilinu líkamlegu ofbeldi eða kynferðisofbeldi.

a) Sáttavottorð

Ef hjón fara með forsjá barna undir 18 ára aldri þarf að leita sátta hjá prest, eða forstöðumanni löggilts trúfélags ef hjón tilheyra slíkum félagum hér á landi. Ef hjón eru í sitt hvoru trúfélaginu eða ef annað þeirra eða bæði eru ekki í trúfélagi er leitað sátta hjá sýslumanni eða dómara eftir því hvar skilnaðarmálið er til meðferðar. Sáttavottorð mega ekki vera eldri en sex mánaða þegar sótt er um skilnað. Ef hjón eiga engin börn, eða ef börnin eru orðin eldri en 18 ára þarf ekki sáttavottorð. Í sáttavottorði kemur fram að prestur eða forstöðumaður hafi reynt að sætta hjón en ekki tekist.

b) Skilnaðarleyfi útgefið af sýslumanni

Þú sækir um skilnað hjá sýslumanni í því umdæmi sem þú býrð. Til að sýslumaður geti gefið út leyfi til skilnaðar að borði og sæng þurfa hjón að gera skriflegt samkomulag um skiptingu eigna og skulda. Samkvæmt lögum skiptast eignir jafnt milli hjóna við skilnað, nema séreignir (til dæmis vegna kaupmála), en hvort um sig ber ábyrgð á sínum skuldum. Það þýðir að þú tekur bara þær skuldir sem þú ert ábyrg fyrir, til dæmis helming skuldar vegna yfirdráttar á sameiginlegum reikningi, eða helming skuldar vegna sameiginlegs greiðslukorts.

mie się, że dana osoba musi opuścić mieszkanie albo miejsce pobytu i ma zabronione pojawianie się tam przez określony czas. Wniosek o zakaz zbliżania się lub nakaz opuszczenia mieszkania należy kierować bezpośrednio do policji. Naczelnik policji może podjąć dochodzenie z własnej inicjatywy jeśli uzna, że są ku temu powody.

Rozwód

Rozwód możesz uzyskać bez względu na to czy Twój partner wyraża na to zgodę. Zwykle najpierw przyznawana jest decyzja o separacji, a dopiero po upływie pół roku lub roku możliwy jest rozwód prawny, pod warunkiem, że oboje małżonkowie wyrażą na to zgodę. W przeciwnym razie, sprawa musi zostać skierowana do sądu. W przypadku, gdy małżonek dopuścił się zdrady, stosuje wobec Ciebie lub dzieci mieszkających w Waszym domu przemoc fizyczną lub seksualną, możesz ubiegać się o natychmiastowe uzyskanie rozwodu prawnego.

a) Zaświadczenie o próbie pojednania (Sáttavottorð)

Kiedy rozwodzący małżonkowie starają się o władzę rodzicielską nad dzieckiem poniżej 18 roku życia, muszą najpierw zwrócić się o pojednanie do księdza lub zwierzchnika legalnej wspólnoty religijnej, jeśli należą oni do takiej wspólnoty w Islandii. Jeżeli małżonkowie należą do innej wiary lub kiedy jedno z nich lub oboje są niewierzący, mogą zwrócić się o pojednanie u wojewody lub sędziego w zależności, gdzie odbywa się sprawa rozwodowa. Występując o rozwód, należy przedłożyć zaświadczenie o podjętej próbie pojednania, nie może ono być jednak starsze niż 6 miesięcy. W zaświadczeniu takim ksiądz lub wojewoda potwierdza, że zostały podjęte próby pojednania, ale nie powiodły się. Jeżeli małżonkowie nie mają dzieci lub mają one powyżej 18 lat, zaświadczenie o próbie pojednania nie jest potrzebne.

b) Rozwód orzekany przez wojewodę (Skilnaðarleyfi útgefið af sýslumanni)

O rozwód należy ubiegać się w urzędzie wojewody w miejscu zamieszkania. Aby wojewoda mógł wydać pozwolenie na separację, małżonkowie muszą zawrzeć pisemną umowę o podziale dóbr i zobowiązań finansowych. Zgodnie z prawem dobra materialne dzielone są równo pomiędzy małżonków, poza dobrami prywatnymi (na przykład zawartymi w intercyzie), natomiast każde z małżonków ponosi odpowiedzialność za własne długi. Oznacza to, że ponosisz

Ef ekki er samkomulag um forsjá, þarf að leggja fram staðfestingu á því að annað hvort hjóna hafi höfðað forsjármál fyrir dómi til að sýslumaður geti gefið út leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Nánari upplýsingar er að finna á: www.syslumenn.is

c) Skilnaður fyrir dómi

Ef annað hjóna mætir ekki til sýslumanns eða neitar að skilja þá þarf að ganga frá málinu fyrir dómstólum. Æskilegra er að ráða lögmann til að flytja málið fyrir dómi (þú mátt flytja málið sjálf). Þá þarf fyrst að liggja fyrir eignaskiptasamningur eða úrskurður héraðsdóms um opinber skipti¹ á búinu, og sér þá skiptastjóri um skiptingu eigna og skulda, ákvörðun lífeyris og svo framvegis. Til að ganga megi frá skilnaði fyrir dómi, þarf að liggja fyrir að búíð hafi verið tekið til opinberra skipta. Ef ekki er samkomulag um forsjá barna má reka skilnaðarmálið og forsjármálið sameiginlega.

Forsjá barna

Hvað er forsjá?

Ef þú átt börn berðu ábyrgð á velferð þeirra og hefur skyldur gagnvart þeim. Til dæmis ber þér að vernda þau gegn andlegu og líkamlegu ofbeldi. Forsjá þýðir að þú þarft að sjá fyrir öllum þörfum barnsins og taka ákvarðanir eins og hvar barnið á að búa, í hvaða skóla það á að ganga, hvort það lærir á hljóðfæri eða stundar íþróttir svo eitthvað sé nefnt. Forsjanni fylgir að þú þarft að mæta á foreldrafundi í leikskóla og skóla barnsins og þar sem barnið stundar íþróttir, tónlistarnám og svo framvegis. Hjón og sambúðarfólk (foreldrar) hafa sameiginlega forsjá og er það einnig meginreglan við skilnað eða sambúðarslit. Foreldri sem fer eitt með forsjá barns síns og giftir sig öðrum en hinu foreldrinu, getur samið við stjúpföreldrið um sameiginlega forsjá. Sama gildir ef sambúð foreldris og stjúpföreldris hefur verið skráð í þjóðskrá í samfleytt eitt ár. Foreldrið sem barnið á lögheimili hjá ákveður

¹ Opinber skipti= dómari ákveður að skiptaráðandi skipti bú, til dæmis við skilnað, eða dánarbúi.

odpowiedzialność jedynie za swoje długi, na przykład połowę długu spowodowanego przez debet na wspólnym koncie, lub połowę długu za wspólną kartę kredytową.

Aby wojewoda mógł wystawić pozwolenie na separację, a rozwodzący się małżonkowie nie wypracowali porozumienia o podziale władzy rodzicielskiej, należy wtedy przedstawić potwierdzenie, że jedno z małżonków wniosło sprawę o podział władzy rodzicielskiej do sądu. Szczegółowe informacje można znaleźć na: www.syslumenn.is

c) Rozwód sądowy

Jeżeli jedno z małżonków nie stawia się do urzędu wojewody lub odmawia rozwodu, to sprawę musi rozstrzygnąć sąd. Zalecane jest zatrudnienie adwokata, który będzie reprezentował Ciebie przed sądem, ale możesz także występować w sprawie sama. Zgłaszając sprawę rozwodową do sądu, trzeba przedstawić porozumienie o podziale dóbr lub decyzję sądu okręgowego o publicznym podziale¹ majątku. W następstwie porozumienia komornik przeprowadza podział dóbr i długów oraz decyduje o alimentach dla byłego współmałżonka. Jeżeli nie doszło do porozumienia o podziale dóbr materialnych w momencie składania sprawy o rozwód sądowy, należy przedstawić potwierdzenie zgłoszenia sprawy o podział publiczny majątku. Jeżeli nie ma porozumienia o podziale władzy nad dziećmi można równocześnie wystąpić o sprawę rozwodową i o podział władzy rodzicielskiej.

Władza rodzicielska (Forsjá barna)

Kto posiada władzę rodzicielską?

Jeżeli masz dzieci, ponosisz odpowiedzialność za ich warunki socjalne i masz względem nich określone obowiązki. Na przykład musisz bronić ich przed przemocą psychiczną i fizyczną. Władza rodzicielska oznacza, że musisz zaspokajać wszystkie potrzeby dziecka i podejmować decyzje o wyborze miejsca zamieszkania, szkoły, czy zajęć pozalekcyjnych. Do obowiązków rodzica należy również stawianie się na wywiadówki do przedszkola, szkoły oraz instytucji prowadzących zajęcia pozalekcyjne, na które dziecko uczęszcza. Małżonkowie i kon-

¹ Podział publiczny - oznacza sytuację, kiedy decyzją sądu komornik dokonuje podziału majątku, na przykład przy rozwodach lub spadku.

hvar barnið skuli búa innanlands, hvaða leikskóla, grunnskóla og daggæslu barnið fari í, venjulega eða nauðsynlega heilbrigðisþjónustu og reglubundið tómstundastarf. Ef forsjá er sameiginleg þarf foreldri samþykki hins foreldrisins ef fara á með barnið úr landi. Ef samkomulag næst ekki um utanlandsferð, er hægt að óska úrskurðar sýslumanns um rétt til að fara í ferðalag með barnið úr landi.

Ef foreldrar eru ekki sammála um tilhögun forsjár eða umgengni þá er þeim skylt að leita sátta áður en krafist úrskurðar eða höfðað mál um forsjá. Sama gildir ef krafist er dagsekta vegna brota á umgengni. Sýslumaður skal bjóða aðilum sáttameðferð en þeir geta einnig leitað til annarra aðila sem hafa sérfræðiþekkingu í sáttameðferð og málefnum barna.

Forsjár- og lögheimilismál útkljáð fyrir dómi

Meginreglan við skilnað er sameiginleg forsjá. Ef samkomulag næst ekki um forsjá eða lögheimili barns verður að höfða dómsmál. Æskilegt er að fá lögmann til að reka málið og flytja það, þó þú megir flytja málið sjálf. Dómari ákveður hvort foreldra skuli hafa forsjána eða hvort forsjáin skuli vera sameiginleg út frá því sem er best fyrir barnið. Til dæmis skoðar dómari tengsl barnsins við hvort foreldra um sig, hvort foreldra hefur séð meira um daglega umönnun barnsins, hvort foreldra er líklegra að virða rétt barnsins til umgengni við hitt foreldrið, hættu á að barnið, foreldrið eða aðrir á heimilinu hafi orðið eða verði fyrir ofbeldi og fleira.

Gjafsókn

Ef deilur vegna skilnaðar eða forsjár barna verða ekki leystar öðru vísi en með dómi er rétt að kanna möguleika á gjafsókn í málinu. Í gjafsókn felst að kostnaður aðila í dómsmáli er greiddur úr ríkissjóði, að hluta eða öllu leyti. Gjafsókn nær þó aldrei til þess kostnaðar sem sá sem tapar málinu getur þurft að bera þegar hann er dæmdur til að greiða málskostnað gagnaðilans. Bæði sá sem

kubenci wspólnie sprawują władzę rodzicielską² i jest to dominującą regułą przy rozwodach i zerwaniu konkubinatu w Islandii.

Rodzic, który sprawuje sam władzę rodzicielską i wchodzi w związek małżeński z osobą, która nie jest rodzicem dziecka, może zawrzeć z nią porozumienie o wspólnej władzy rodzicielskiej. To samo dotyczy jeśli związek partnerski rodzica i partnera jest zarejestrowany w Głównym Rejestrze nieprzerwanie przez okres jednego roku.

Rodzic, u którego dziecko jest zameldowane decyduje, gdzie dziecko mieszka, decyduje o wyborze przedszkola, szkoły czy opieki dziennej, o rodzaju opieki zdrowotnej a także o zajęciach pozalekcyjnych. Jeśli jest orzeczona wspólna władza rodzicielska, to wyjeżdżając z dzieckiem z kraju należy uzyskać zgodę drugiego rodzica. Jeżeli nie ma porozumienia o wyjeździe z kraju, można zwrócić się do urzędu wojewody o przyznanie prawa do podróżowania z dzieckiem zagranicę.

Jeśli rodzice nie są zgodni, co do podziału władzy rodzicielskiej oraz prawa do utrzymywania kontaktu z dzieckiem, muszą szukać porozumienia zanim wojewoda uzna decyzję o podziale władzy rodzicielskiej; w przeciwnym razie należy wystąpić do sądu ze sprawą o podział władzy rodzicielskiej. To samo dotyczy nałożenia kar za złamanie praw do utrzymywania kontaktu z dzieckiem. Wojewoda powinien zaproponować stronom konsultacje pojednawczą, ale mogą oni też zwrócić się do innego specjalisty od rozstrzygania konfliktów i spraw dzieci.

Sądowy podział władzy rodzicielskiej

Najczęściej przy rozwodach przyznawana jest wspólna władza rodzicielska. Jeżeli nie dojdzie do porozumienia o podziale władzy nad dzieckiem, trzeba złożyć sprawę do sądu. Najlepiej zatrudnić wtedy adwokata, aby to on reprezentował Cię przed sądem, ale możesz też występować w sprawie sama. Sędzia decyduje, któremu z rodziców przyznać pełną władzę rodzicielską lub dzieli władzę pomiędzy rodziców, kierując się przy tym dobrem dziecka. Sędzia zwraca na przykład uwagę na związek dziecka z każdym z rodziców, na to, które z rodziców jest w stanie sprawować codzienną opiekę nad dzieckiem,

² Wspólna władza rodzicielska niesie ze sobą prawa i zobowiązania dla obojga rodziców do podejmowania decyzji o prywatnych sprawach dziecka i zapewnieniu mu bezpieczeństwa. Dziecko ma jednak adres zamieszkania u jednego z rodziców. Jeżeli władza rodzicielska jest wspólna potrzebna jest zgodna na wyjazd z kraju od rodzica, u którego dziecko nie jest zameldowane.

höfðar mál og sá sem er stefnt geta sótt um gjafsókn (venjulega sér lögmaður hvors aðila um umsókn til gjafsóknarnefndar). Nánari upplýsingar er að finna á: www.mcc.is.

Umgengnisréttur

Barn á rétt á umgengni við báða foreldra sína þó þeir búi ekki saman. Best er fyrir barnið að foreldrar geri samkomulag um umgengni, það þýðir að þau ákveða saman hve oft og hve lengi barnið dvelji hjá því foreldri sem það býr ekki hjá. Ef ekki næst samkomulag um umgengni er hægt að óska eftir úrskurði sýslumanns að undangenginni sáttameðferð.

Algengt er að sýslumaður úrskurði að foreldrið sem barnið býr ekki hjá eða forsjárlausu foreldrið skuli hafa umgengnisrétt við barn sitt aðra hvora helgi, hluta af sumarleyfi og að hluta yfir stórhátíðir og frídaga. Sýslumaður getur þó ákveðið að umgengnisrétturinn skuli vera meiri eða minni eftir aðstæðum í hverju tilfalli.

Dvalarleyfi

Ef vera þín á Íslandi byggir á fjölskyldusameiningu og þú skilur eða slítur sambúð, þá breytast forsendur fyrir skráningu þinni í landið eða leyfi til dvalar. Því er nauðsynlegt fyrir þig að afla þér nánari upplýsinga hjá Útlendingastofnun (www.utl.is), Þjóðskrá (www.fmr.is), Fjölmenningarsetri (www.mcc.is) eða Kvennaráðgjöfinni (www.kvennaradgjofin.is).

a także które z rodziców będzie rzetelniej przestrzegało praw dziecka do spotykania się z drugim rodzicem. Sędzia zwraca również uwagę na ryzyko występowania przemocy w miejscu zamieszkania dziecka.

Dofinansowanie kosztów sprawy sądowej (Gjafsókn)

Jeżeli nieukniony jest udziału sądu w sprawie rozwodowej oraz przy sądowym rozstrzygnięciu opieki prawnej nad dziećmi, dobrze jest sprawdzić czy istnieje możliwość dofinansowania lub umorzenia kosztów sprawy. W takiej sytuacji koszty sprawy sądowej zostaną opłacone - częściowo lub w całości - z funduszu państwowego. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów powstałych po przegraniu sprawy ani nie przysługuje w sytuacji, gdy zasądzono pokrycie poniesionych kosztów przez jedną ze stron. Obie strony – osoba wnosząca sprawę oraz pozwany - mogą ubiegać się o dofinansowanie (z reguły adwokat każdej z osób występuje z podaniem o dofinansowanie). Bliższe informacje można znaleźć na www.mcc.is.

Prawo do kontaktów (Umgengnisréttur)

Dziecko ma prawo do kontaktów z obojgiem rodziców, mimo że nie mieszkają oni razem. Najlepiej dla dziecka, kiedy rodzice sporządzą porozumienie o kontaktach, co oznacza, że razem zdecydują jak często i jak długo dziecko przebywa u tego rodzica, u którego nie mieszka. Jeżeli rodzice nie dojdą do porozumienia, możliwe jest ubieganie się o decyzję wojewody po uprzedniej konsultacji pojednawczej.

Najczęściej wojewoda decyduje, że rodzic, u którego nie mieszka dziecko lub rodzic bez władzy rodzicielskiej ma prawo do kontaktów z dzieckiem w co drugi weekend, przez część wakacji letnich oraz część świąt i dni wolnych. Jednak biorąc pod uwagę okoliczności w poszczególnych przypadkach, wojewoda może zdecydować, że prawo do kontaktów będzie większe lub mniejsze.

Pozwolenie na pobyt (Dvalarleyfi)

Jeżeli podstawą Twojego pozwolenia na pobyt na Islandii jest zasada łączenia rodzin, a Ty rozwodzisz się lub rozwiązujesz związek partnerski, tym samym zmieniają się okoliczności Twojego pobytu w kraju a także podstawy pozwolenia na pobyt. Dlatego bardzo

Ef þú ert ríkisborgari landa Afríku, Norður- eða Suður-Ameríku, Asíu, Ástralíu og Eyjaálfu eða Evrópulanda utan EES/EFTA og slítur hjúskap eða sambúð vegna þess að þú eða barn þitt hefur sætt misnotkun eða ofbeldi í sambandinu, er undanþáguheimild í Útlendingalögunum til að framlengja fjölskyldusameiningarleyfi. Til að þú getir sýnt fram á að ofbeldið hafi átt sér stað er afar brýnt að leita til lögreglu, bráðamóttöku eða læknis, sem skráir öll tilvik hjá sér. Einnig er hægt að kalla til vitni og mikilvægt er að varðveita öll sönnunargögn sem máli skipta, til dæmis tölvupósta/sms með hótunum.

Litið er til margra þátta áður en ákvörðun um dvalarleyfi er tekin meðal annars lengdar hjúskapar eða sambúðar og tengsla þinna við landið. Dvalartími þinn á landinu skiptir máli varðandi tengsl við landið og einnig ef þú átt barn hér á landi sem stundar nám í skóla. Einnig skiptir máli hvort þú takir þátt í félagsstarfi, átt hér nána ættingja og svo framvegis. Ef aðstæður í heimalandi þínu eru þannig að fráskildar konur verða fyrir aðkasti eða ofsóknum þá skiptir það máli. Önnur atriði skipta líka máli, en hvert tilvik er skoðað fyrir sig.

Ein tegund dvalarleyfa eru dvalarleyfi fyrir fórnarlömb mansals. Ef sótt er um slíkt leyfi, er umsagnar lögreglu leitað og Útlendingastofnun veitir síðan útlendingi, sem grunur leikur á að sé fórnarlamb mansals, dvalarleyfi í sex mánuði. Þegar sérstaklega stendur á er Útlendingastofnun heimilt að veita fórnarlambi mansals endurnýjanlegt dvalarleyfi til eins árs ef það telst nauðsynlegt vegna persónulegra aðstæðna viðkomandi, eða það telst nauðsynlegt að mati lögreglu vegna samvinnu viðkomandi við yfirvöld við rannsókn og meðferð sakamáls. Handhöfum dvalarleyfa fyrir fórnarlömb mansals er tryggt ýmiss konar aðstoð og ráðgjöf.

Heimasíða Útlendingastofnunar er: www.utl.is.

ważne jest, aby zasięgnąć bliższych informacji w Urzędzie Imigracyjnym (www.utl.is), Rejestrze Narodowym (www.fmr.is), Centrum Kultury i Informacji (www.mcc.is) lub Poradni dla Kobiet (www.kvennaradgjofin.is).

Jeżeli jesteś obywatelką państw Afryki, Ameryki Północnej lub Południowej, Azji, Australii i Oceanii lub państw Europy spoza obszaru EWG/EFTA i rozwodzisz się lub zrywasz konkubinát, dlatego, że ty i twoje dziecko doświadczyło maltretowania lub przemocy w związku, wyjątkowo przyznawane jest przez Urząd Imigracyjny przedłużenie pozwolenia z powodów łączenia rodziny. Abyś mogła udowodnić, że przemoc miała miejsce konieczny jest kontakt z policją, izbą przyjęć lub lekarzem, którzy rejestrują wszystkie zgłoszenia. Możliwe jest również wezwanie świadków. Ważne jest zabezpieczenie wszystkich dowodów w sprawie, na przykład: e-maile/smsy zawierające groźby.

Analizuje się różne kwestie, zanim decyzja o pozwoleniu na pobyt zostaje podjęta. Są to między innymi długość małżeństwa lub konkubinatu i twój związek z Islandią. Długość pobytu w Islandii może świadczyć o twoim związku z krajem, podobnie jak to, że Twoje dziecko uczęszcza do szkoły w Islandii. Znaczenie ma również czy bierzesz udział w pracach społecznych, masz tu bliską rodzinę itp. Pod uwagę brana jest też sytuacja kobiet rozwiedzionych w kraju ojczystym, czy są one narażone na niebezpieczeństwo lub prześladowane. Wszystkie okoliczności są istotne, a każda sprawa jest rozpatrywana indywidualnie.

Strona internetowa Urzędu Imigracyjnego: www.utl.is

Meðlagsgreiðslur

a) Samkomulag og úrskurðir um meðlag

Einstætt foreldri á rétt á greiðslu meðlags frá hinu foreldrinu þar til barn nær 18 ára aldri. Við skilnað er oftast gert samkomulag um meðlag og það staðfest af sýslumanni. Tryggingastofnun ríkisins sér um meðlagsgreiðslur og þær hefjast þegar stofnunin hefur fengið eintak af meðlagsúrskurði eða skilnaðarleyfisbréfi frá sýslumanni. Í flestum tilfellum þarf fólk sjálf að sjá um að koma þeim skjölum þangað.

Ef foreldri neitar að greiða meðlag eða ef foreldrar eru ekki sam-mála um fjárhæð meðlagsins getur forsjárforeldrið eða foreldrið sem barnið á lögheimili hjá, ef forsjá er sameiginleg, krafist þess að sýslumaður kveði upp úrskurð um meðlagsgreiðslur.

b) Aukið meðlag, menntunarförlag og sérstök förlög

Ef meðlagsskylda foreldrið hefur mun hærra tekjur en hitt, þá er hægt að fara fram á aukið meðlag, til dæmis tvöfalt. Sýslumaður úrskurðar um meðlagið og tekur mið af skattförlögum foreldra, launaseðlum og aðstæðum hvors um sig. Ef fallist er á aukið meðlag þarf foreldrið sjálf að innheimta það af meðlagsskylda foreldrinu. Auk mánaðarlegs meðlags með barni skal meðlagsskyld foreldri leggja fram sérstök förlög vegna útgjalda við skírn barns og feringu eða vegna sjúkdóms eða af öðrum sérstökum ástæðum. Barn getur gert kröfu um förlag til menntunar frá meðlagsskyldu foreldri fram til 20 ára aldurs.

c) Bráðabirgðaúrskurður um meðlag

Á meðan deila foreldra um forsjá barns er óleyst getur það foreldri, sem barnið dvelur hjá, óskað eftir að sýslumaður kveði upp bráðabirgðaúrskurð um meðlagsgreiðslur. Sá úrskurður gildir þar til endanlegur meðlagsúrskurður er kveðinn upp.

Upplýsingar um meðlag og meðlagsgreiðslur eru á vef Innheimtu-stofnunar sveitarfélaga: www.medlag.is.

Alimenty (Meðlagsgreiðslur)

a) Porozumienia i decyzje o alimentach

Samotny rodzic ma prawo do otrzymywania alimentów od drugiego rodzica, do czasu kiedy dziecko osiągnie wiek 18 lat. Przy rozwodzie zawierane jest najczęściej porozumienie o alimentach, które jest potwierdzone przez wojewodę. Państwowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca alimenty od momentu otrzymania orzeczenia o alimentach lub decyzji o rozwodzie. W większości przypadków trzeba samemu dostarczyć te dokumenty.

Jeżeli rodzic odmawia płacenia alimentów lub rodzice nie zgadzają się, co do wysokości alimentów, rodzic sprawujący opiekę lub ten rodzic, u którego mieszka dziecko, w przypadku wspólnej władzy rodzicielskiej, może wnioskować do wojewody o wydanie decyzji w sprawie wypłaty alimentów.

b) Dodatkowe alimenty, dodatek na edukację lub dodatki specjalne

Jeżeli rodzic płacący alimenty ma dużo wyższe zarobki niż drugi z rodziców, możliwe jest wtedy ubieganie się o podwyższenie alimentów, na przykład podwojenie. Wojewoda wydaje decyzję o alimentach, a opiera ją na sprawozdaniach podatkowych, odcinkach wypłaty i innych okolicznościach. Jeżeli podjęta zostaje decyzja o podwyższeniu alimentów, rodzic sam musi wyegzekwować opłaty od drugiego rodzica zobowiązanego do płacenia. Poza miesięcznymi alimentami na dziecko, rodzic zobowiązany jest do współfinansowania specjalnych uroczystości jak chrzest dziecka, bierzmowanie, koszty leczenia lub inne szczególne wydarzenia. Dziecko może domagać się o dodatek na naukę od rodzica płacącego alimenty do 20 roku życia.

c) Tymczasowa decyzja o alimentach

W czasie, gdy rodzice są w trakcie uzgadniania porozumienia o władzy rodzicielskiej, rodzic, u którego mieszka dziecko, może ubiegać się u wojewody o tymczasową decyzję o alimentach. Obowiązuje ona do czasu podjęcia końcowej decyzji o alimentach.

Informacje o alimentach i wypłacie alimentów znajdują na stronie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych: www.tr.is

Barnabætur

Barnabætur eru greiðslur til barnafólks, sem eru greiddar út fjórum sinnum á ári. Einstæðir foreldrar fá hærri barnabætur en hjón, en tekið er tillit til tekna foreldra eða forsjáraðila við útreikning barnabóta. Barnabætur eru greiddar vegna barna að 18 ára aldri og út árið sem þau verða 18 ára. Eftir skilnað fær það foreldra sem barnið á lögheimili hjá barnabæturnar. Þar til skilnaður liggur fyrir er fyrirkomulag greiðslna barnabóta óbreytt.

Ríkisborgarar EES ríkja sem vinna hér á landi geta átt rétt á barnabótum með börnum sem eru á þeirra framfæri og eru búsett í öðru EES ríki. Sækja þarf sérstaklega um þær bætur. Upplýsingar um barnabætur og umsóknareyðublöð eru á vef Ríkisskattstjóra: www.rsk.is.

Fjárhagsaðstoð

Ef þú getur ekki séð fyrir þér eða fjölskyldu þinni, getur þú leitað aðstoðar hjá félagsþjónustu þíns sveitarfélags. Þú getur einnig óskað eftir fjárhagsaðstoð vegna tímabundinna erfiðleika, til dæmis skilnaðar, atvinnuleysis (einnig ef þú átt ekki rétt á atvinnuleysisbótum).

Tímabundin aðstoð hefur ekki áhrif á framlengingu dvalarleyfis.

Húsaleigubætur

Þú getur sótt um húsaleigubætur hjá félagsþjónustum sveitarfélaga. Hvort húsaleigubætur fáist greiddar fer eftir leiguupphæð, tekjum og fjölskyldustærð. Upplýsingar um húsaleigubætur er að finna í bæklingnum Fyrstu skrefin á Íslandi, hjá félagsþjónustu sveitarfélaganna og velferðarráðuneytinu, www.velferdarraduneyti.is

Zasiłek rodzinny (Barnabætur)

Zasiłek rodzinny to dodatek dla osób mających dzieci, który jest wypłacany cztery razy w roku. Wysokość zasiłku uzależniona jest od dochodów rodziców lub prawnych opiekunów dziecka. Generalnie samotni rodzice otrzymują wyższy zasiłek niż małżeństwa. Zasiłek rodzinny wypłacany jest na dzieci do 18 roku życia do końca roku, w którym osiągną wiek 18 lat. Po rozwodzie ten rodzic, u którego mieszka dziecko, otrzymuje zasiłek rodzinny. Do czasu zakończenia sprawy rozwodowej, wypłaty pozostają bez zmian.

Obywatele państw EOG pracujący na Islandii, posiadają prawo do zasiłku rodzinnego względem dzieci, które są na ich utrzymaniu a które mieszkają w innym państwie EOG. O taki zasiłek należy ubiegać się indywidualnie. Informacje o zasiłku rodzinnym i odpowiednie formularze znajdują się na stronie Urzędu Podatkowego: www.rsk.is.

Pomoc finansowa

Jeśli nie jesteś w stanie utrzymać siebie lub swojej rodziny, możesz szukać pomocy w Urzędzie Pomocy Społecznej w swojej gminie. Możesz ubiegać się o pomoc finansową z powodu czasowych trudności, na przykład rozwodu, bezrobocia (również wtedy, kiedy nie masz prawa do zasiłku dla bezrobotnych).

Pomoc czasowa nie ma wpływu na przedłużenie pozwolenia na pobyt.

Dodatek do wynajmu (Húsaleigubætur)

Możesz ubiegać się o dodatek do wynajmu w Urzędzie Pomocy Społecznej w swojej gminie. Czy dodatek do wynajmu zostanie przyznany zależy od wysokości czynszu, zarobków i wielkości rodziny. Informacje o dodatku do wynajmu można znaleźć w broszurze „Pierwsze kroki na Islandii” w gminnym Urzędzie Pomocy Społecznej oraz Ministerstwie Spraw Socjalnych, <http://www.velferdarraduneyti.is>.

Nánari upplýsingar

www.kvennaathvarf.is Kvennaathvarfið, sími: **561-1205** (opið allan sólarhringinn). **Athvarf** fyrir konur og börn sem flýja að heiman vegna andlegs eða líkamlegs ofbeldis eiginmanns, sambýlismanns eða annarra heimilismanna. Athvarfið er einnig fyrir konur sem hafa orðið fyrir nauðgun.

www.stigamot.is Stígamót, Hverfisgötu 115, sími: **562-6868**, eru ráðgjafarmiðstöð fyrir fórnarlömb kynferðisofbeldis og upplýsingamiðstöð um kynferðisofbeldi.

www.kvennaradgjofin.is Kvennaráðgjöfin, Túngötu 14, sími: **551-1550**. Ókeypis félags- og lögfræðiráðgjöf fyrir konur. Opið á fimmtudögum frá kl. 14-16 og á þriðjudagskvöldum frá kl. 20-22.

www.humanrights.is, Mannréttindaskrifstofa Íslands, Túngötu 14, sími: **5522720**. Ókeypis lögfræðiráðgjöf fyrir innflytjendur. Ef þörf er á túlki greiðir skrifstofan kostnað vegna túlkajónustu, en óska þarf eftir túlki um leið og viðtal er pantað.

www.karlaratilabyrgdar.is Karlar til ábyrgðar, sími: **555-3020**. Sérhæft meðferðaúrræði fyrir karla sem beita ofbeldi á heimilum. Um er að ræða einstaklingsmeðferð og hópmeðferð hjá sálfræðingum.

www.utl.is Útlendingastofnun, Skógarhlíð 6, sími **510-5400**. Þar eru upplýsingar um tegundir dvalarleyfa, skilyrði fyrir veitingu þeirra og fleiri réttindi.

www.mcc.is Fjölmenningssetur, Árnagötu 2-4, Ísafirði, símar: **4503090** (íslenska/enska), **4704702** (taíenska), **4704705** (spænska), **4704706** (litháíska), **4704707** (rússneska), **4704708** (pólska), **4704709** (serbneska/króatíska). Hjá Fjölmenningssetri má fá upplýsingar um flest er varðar innflytjendamál, íslenskt samfélag, íslenskukennslu, réttindi og skyldur, túlka- og þýðingajónustur og fleira.

www.jafnretti.is Jafnréttisstofa. Þar er að finna upplýsingar um jafnrétti kynja.

Dokładniejsze informacje

www.kvennaathvarf.is Schronisko dla Kobiet, telefon: **561-1205** (otwarte całą dobę). Schronisko dla kobiet i dzieci, które uciekły z domu z powodu psychicznej lub fizycznej przemocy męża, konkubenta lub innych domowników. Schronisko przeznaczone jest również dla kobiet zgwałconych.

www.stigamot.is Stígamót, Hverfisgata 115, telefon: **562-6868**, centrum poradnictwa dla ofiar przemocy seksualnej i centrum informacji o przemocy seksualnej.

www.kvennaradgjofin.is Poradnia dla Kobiet, Túngata 14, telefon: **551-1550**. Darmowe poradnictwo społeczne i prawne dla kobiet. Godziny otwarcia w czwartki od 14-16 i we wtorki wieczorem od 20-22.

www.humanrights.is Biuro Praw Człowieka, Túngata 14, telefon: 552-2720. Bezpłatne poradnictwo prawne dla imigrantów. Biuro może pokryć koszty związane z pomocą tłumacza, jeśli jest taka potrzebna, ale należy poinformować o tym zamawiając rozmowę w biurze.

www.karlaratilabyrgdar.is Odpowiedzialni Mężczyźni, telefon: **555-3020**. Ośrodek przeprowadzający specjalistyczną terapię dla mężczyzn, którzy stosują przemoc domową. Możliwość terapii indywidualnej i grupowej z psychologiem.

www.utl.is Urząd Imigracyjny, Skógarhlíð 6, telefon: **510-5400**. Informacje o rodzajach pozwoleń na pobyt, warunkach ich otrzymania oraz innych prawach.

www.mcc.is Centrum Kultury i Informacji, Árnagata 2-4, Ísaförður, telefony: **4503090** (islandzki/angielski), **4704702** (tajlandzki), **4704705** (hiszpański), **4704706** (litewski), **4704707** (rosyjski), **4704708** (polski), **4704709** (serbski/chorwacki). W Centrum Kultury i Informacji można uzyskać informacje na temat większości spraw dotyczących imigrantów, islandzkiego społeczeństwa, nauki islandzkiego, praw i obowiązków, usług tłumaczeniowych i inne.

www.jafnretti.is Centrum ds. Równości. Tu znaleźć można informacje o równouprawnieniu kobiet i mężczyzn.

www.velferdarraduneyti.is/malaflokkar Þar eru ýmsar upplýsingar um innflytjendur og innflytjendamál.

www.rsk.is Ríkisskattstjóri, sími: **563-1100**. Þar er að finna ýmsar upplýsingar um skattamál, barnabætur, vaxtabætur, persónuafslátt og framtalseyðublöð á nokkrum tungumálum (ensku, dönsku, finnsku, norsku, sænsku, frönsku, spænsku, þýsku, pólsku og rússnesku).

<http://reykjavik.is/thjonusta/radgjof-vid-innflytjendur> Reykjavíkurborg, Ráðhús, Tjarnargata 11, sími: **411-4155** (enska), **411-1140** (pólska), **411-4163** (litháíska og rússneska). Boðið er upp á þjónustu túlks ef viðkomandi talar önnur tungumál. Mannréttindaskrifstofa býður innflytjendum í Reykjavík upp á ráðgjöf og upplýsingar um réttindi og skyldur í samfélagi, málefni fjölskyldunnar, dvalarleyfi o.fl. Þjónustan er ókeypis og starfsmenn eru bundnir trúnaði. <https://www.facebook.com/LivingInReykjavik?ref=h>

<http://womeniniceland.is/> Samtök kvenna af erlendum uppruna, Túngötu 14, 2hð. Jafningjaráðgjöf fyrir konur af erlendum uppruna á þriðjudagskvöld frá 20-22. Kíktu við, heitt á könnunni og konur sem talar þínu tungumál. <https://www.facebook.com/groups/womeniniceland/>

Símar neyðarmóttöku í Fossvogi:

543-1000 – aðalskiptiborð Landspítala **543-2000** – afgreiðsla bráðadeildar í Fossvogi • **543-2094** – Neyðarmóttakan á dagvinnutíma **543-2085** – Áfallamiðstöð LSH

Sími neyðarmóttöku á Akureyri:

463-0800

Einnig veitir félagsþjónustan í þínu sveitarfélagi ýmsa ráðgjöf og aðstoð.

Neyðarsími lögreglu er **112**

<http://www.velferdarraduneyti.is> Tu znajdują się informacje na temat spraw dotyczących imigrantów .

www.rsk.is Urząd Podatkowy, telefon: **563-1100**. Tu można znaleźć informacje o podatkach, zasiłku rodzinnym, zwrocie odsetek od kredytu i ulgach podatkowych, a także można znaleźć formularze rozliczenia podatkowego w kilku językach (angielskim, duńskim, fińskim, norweskim, szwedzkim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim, polskim oraz rosyjskim).

<http://reykjavik.is/immigrants> Miasto Reykjavik, Ratusz Miejski, Tjarnargata 11, tel. **411-4155** (angielski), **411-1140** (polski), **411-4163** (litewski i rosyjski). W razie potrzeby zamawiamy tłumacza. Biuro Praw Człowieka oferuje imigrantom w Reykjaviku informacje i doradztwo o prawach i obowiązkach w społeczeństwie, odnośnie spraw rodzinnych, legalizacji pobytu itd. Usługa jest nieodpłatna, a pracownicy zobowiązani są do zachowania poufności.

<https://www.facebook.com/Reykjavik.Nasze.miasto>

<http://womeniniceland.is/> Stowarzyszenie kobiet obcego pochodzenia, Túngötu 14, 2 piętro, Doradztwo dla kobiet obcego pochodzenia w czwartki wieczorem w godz. 20-22. Wpadnij, zapraszamy na kawę i rozmowę z innymi kobietami mówiącymi w twoim języku.

<https://www.facebook.com/groups/womeniniceland/>

Numery telefonów do Punktów Interwencji Kryzysowej dla ofiar gwałtu w Fossvogur:

543-1000 – centrala telefoniczna Szpitala Krajowego **543-2000** – izba przyjęć Szpitala na Fossvogur – **543-2094** – Punkt Interwencji Kryzysowej w godzinach pracy **543-2085** – Pomoc ofiarom zdarzeń traumatycznych LSH.

Pogotowie Ratunkowe w Akureyri, telefon:

463 0800

Urząd Pomocy Społeczna w twojej gminie również udziela różnorodnych porad i pomocy.

Policyjny telefon alarmowy **112**

Ef þú getur svarað einhverri af þessum spurningum játandi er hættu á að þú sért í ofbeldissambandi:

Á eitthvað af neðantöldu við um maka þinn?

- Óttastu hann undir einhverjum kringumstæðum?
- Er hann uppstökkur, skapbráður og/eða fær bræðiköst?
- Verður hann auðveldlega reiður undir áhrifum áfengis?
- Reynir hann að koma í veg fyrir að þú farir þangað sem þú vilt fara eða að þú stundir vinnu,
- skóla eða áhugamál?
- Fylgist hann með þér hvar og hvenær sem er?
- Ásakar hann þig sífellt um að vera sér ótrú?
- Gagnrýnir hann þig, vini þína og/eða fjölskyldu?
- Ásakar hann þig stöðugt – ekkert sem þú gerir er rétt eða nógu vel gert?
- Segir hann að „eitthvað sé að þér“, þú sért jafnvel „geðveik“?
- Gerir hann lítið úr þér fyrir framan aðra?
- Hefur hann yfirráð yfir fjármálum ykkar og krefst skýringa á hverri krónu?
- Eyðileggur hann persónulegar eigur þínar af ásettu ráði?
- Hrópar/öskrar hann á þig eða börnin?
- Ógnar hann þér með svipbrigðum, hreyfingum eða bendingum?
- Hótar hann að skaða þig, börnin eða aðra þér nákomna?
- Þvingar hann þig til kynlífs?
- Hefur hann ýtt við þér, hrint þér, slegið til þín eða slegið/barið þig eða börnin?“

Jeżeli twoja odpowiedź na któreś z tych pytań jest twierdząca, istnieje niebezpieczeństwo, że doznajesz przemocy:

Czy któreś z poniżej wymienionych zdań dotyczy twojego partnera?

- Czy boisz się go w niektórych okolicznościach?
- Czy jest wybuchowy, łatwo wpada w złość lub ma napady złości?
- Czy łatwo się denerwuje pod wpływem alkoholu?
- Czy stara się uniemożliwić Ci wychodzenia z domu, chodzenia do pracy, szkoły albo rozwijania twoich zainteresowań?
- Czy nieustannie Cię obserwuje?
- Czy oskarża Cię nieustannie o niewierność?
- Czy krytykuje Ciebie, Twoich przyjaciół i/lub rodzinę?
- Czy oskarża Cię ciągle, że nic nie robisz dobrze albo wystarczająco dobrze?
- Czy mówi do Ciebie „coś z tobą jest nie tak”, że jesteś „nienormalna“?
- Czy poniża Cię przed innymi?
- Czy ma władzę nad waszymi sprawami finansowymi i domaga się wytłumaczenia wydatku każdej korony?
- Czy niszczy celowo Twoje rzeczy osobiste?
- Czy krzyczy na Ciebie lub dzieci?
- Czy grozi Ci wyrazem twarzy lub gestami?
- Czy grozi, że skrzywdzi Ciebie, dzieci lub kogoś Tobie bliskiego?
- Czy zmusza Cię do odbywania stosunków seksualnych?
- Czy popycha Cię, wygraża rękoma lub bije Ciebie lub dzieci?

Niejednokrotnie mężczyźni / uciekają się do oszustw w stosunku do swoich partnerek obcego pochodzenia, żeby zyskać nad nimi władzę, wykorzystać czy maltretować. Poniżej przedstawiono kilka przykładów takich oszustw stosowanych przez mężczyzn, które wyniknęły z rozmów z kobietami-ofiarami a doradcą ds. imigrantów:

- Czy kobiety na Islandii muszą być bezwarunkowo posłuszne swoim mężom? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Kobiety i mężczyźni mają równe prawa i żadne nie rządzi drugim.
- Czy kobieta powinna oddawać mężczyźnie całą swoją wypłatę? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Zarówno żona jak i mąż przeznaczają część swojej wypłaty na gospodarstwo domowe. Wielkość przekazywanych środków na wydatki domowe zależy od wysokości zarobków oraz okoliczności. .
- Czy po rozwodzie ojciec uzyskuje pełną władzę rodzicielską? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Zazwyczaj przy rozwodzie orzekana jest wspólna władza rodzicielskie. W przypadku konfliktu, sprawa jest rozpatrywana indywidualnie. Wynik zależy od okoliczności sprawy.
- Czy według islandzkiego zwyczaju, kobiety chodzą po domu nago lub tylko w bieliznie, nawet kiedy znajomi męża przychodzą z wizytą? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Kobiety ubierają się w to, co chcą zarówno w domu jak i poza nim.
- Czy jest zwyczajem na Islandii, żeby kobiety spały ze znajomymi swojego męża? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Kobieta sama decyduje o swoim cielem, a nie jej mąż.
- Czy mąż ma prawo do uprawiania seksu z żoną, kiedy on tego chce, niezależnie od okoliczności? **Odpowiedź:** Nie, to nieprawda. Mąż ma prawo do uprawiania seksu z żoną jedynie wtedy, kiedy ona również tego chce
- Mąż zmusza mnie do prostytutki; czy pójdę do więzienia i/lub będę wyrzucona z kraju jak się to wyda? **Odpowiedź:** Nie. Prostyucja nie jest karalna dla kobiety, ale jest karalne korzystanie z niej lub pośredniczenie w prostytucji. Nigdy nie będziesz ukarana, tylko twój mąż i ci, którzy z prostytucji korzystali. Nie musisz się również obawiać wydalenia z kraju z tego powodu.